

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת וירא

אור

מבחן מידת החסד:

בראשית פרק יח (א) וַיֵּרָא אֵלָיו יִקְנֹק בְּאַלְנֵי מַמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כָּהֵם הַיּוֹם: (ב) וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיֵּרֶץ לְקִרְאתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה: (ג) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם נָא מְצִאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: (ד) וַיִּקַּח נָא מִעֵט מִיָּמִים וַרְחִצּוּ רִגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעַיִן: (ה) וְאִקְחָה פֶתַח לָהֶם וְסַעְדוּ לְבָבְכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי עַל כֵּן עַבְדְּכֶם עָל עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה בְּאִשְׁרֵי דְבַרְתָּ: (ו) וַיִּמְחַר אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֵל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קָמַח סֹלֶת לֹאֲשִׁי וְעֵשִׂי עֲגוֹת: (ז) וְאֵל הַבְּקָר רֵץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח כֵּן בְּקָר רֶדֶד וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל הַנֶּעֶר וַיִּמְחַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ: (ח) וַיִּקַּח הַמֶּאֱחָ וְחֵלֶב וּבֶן הַבְּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעַיִן וַיֹּאכְלוּ:

שאלות:

(א) ויש להקשות כיצד יתכן שמעשה אחד של הכנסת אורחים יקבל אברהם אבינו שכר הוא ובניו אחריו במדבר בישוב ולעיתיד לבוא כמבואר במדרש 1. מה שונה מעשה זה מכל מעשיו שבכל יום, שהרי כתוב בהמשך פרשתנו 2. וַיִּפְעַע אֲשֶׁל בְּבֶאֱר שֶׁבַע וַיִּקְרְאוּ שֵׁם בְּשֵׁם יִקְנֹק אֵל עוֹלָם: וחז"ל 3. דרשו שהיה פתוח לארבע רוחות ומלא אוכל ושתיה וכל הרוצה יבוא ויאכל?

(ב) זאת ועוד מדוע הקב"ה מתייחס לכל חלק ממעשה החסד הזה עד ששילם לו מידה כנגד מידה מה שעשה בעצמו הקב"ה שילם לבניו בעצמו ומה שעשה על ידי שליח שילם לבניו על ידי שליח כמבואר במסכת בבא מציעא 4. הרי בסופו של דבר מדובר במעשה אחד של הכנסת אורחים ולא בכמה מעשים?

(ג) זאת ועוד הרי מעשה זה היה עם המלאכים כמבואר בגמרא 5. ובאמת לא אכלו רק נדמה שאכלו, ואם כן מדוע דוקא במעשה שרק נעשה בנדמה לי קיבל כל כך הרבה שכר?

(ד) עוד יש לשאול ולהבין הרי בפרשתנו מסופר על שני מעשה הכנסת אורחים של אברהם אך גם של לוט כמבואר בפרשתנו 6. ובפשטות אצל לוט הדבר היה כרוך בפיקוח נפש יותר מאצל אברהם, ובכל זאת לא מצינו בחז"ל שניתן לו איזה שכר על הכנסת אורחים המיוחדת הזו והשאלה למה?

אהבת בני אדם לקבל הערכה וכן קצורי דרך:

נקדים ונאמר ראשית. כאשר נתבונן ישנם רבים ומובים שאוהבים לעשות חסד אך בפרסום הדבר בכדי לזכות בשם טוב ולקבל הערכה וכבוד ולזאת ישקיע ויתאמץ במעשה חסד חיצוניים עם אחרים ולא עם בני ביתו כיון שהדבר יגרום להנאתו ולכבודו מה שאין בבני ביתו, אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו ההיפך החסד האמיתי מתחיל עם בני ביתו. שנית. אהבת הכלל חיים קלים וקצורי דרך ובפרט בענייני המצוות וכמה שאפשר בלי לטרוח זה הדבר הרצוי והמועדף, ולכן כל מצוה שאפשר לעשותה בנקל שמחים בה ואילו מצוה שצריך לטרוח נמנעים ממנה אם אפשר, ולזאת בתפילה אוהבים את קיצורי הדרך כמה שאפשר ושמחים על כל הזדמנות שאין תחנון, עד שאפשר היה לומר כאשר יש בעל שמחה הפוטר את הציבור מתחנון מפני שמשתתפים בשמחתו, שהציבור שמח לא מפני שמשתתפים בשמחתו אלא מהפטור של התחנון, וכן בכרכותיו ישמח שלא יצטרך ליטול ידיו ולברך ברכת המזון ולהסתפק בעל המדיה, וכן ברכישת חפצי מצוה ישמח אם מביאים לו הכל מוכן כגון תפילין מעדיף מי שיביא לו הכל מוכן מבלי לבדוק ולחקור היטב ולטרוח אחרי כל פרט לברר מה דרגתו, וכן לקנות ארבעת המינים יעדיף סט מוכן בהכשר שלא יצטרך לטרוח לבדוק ולחפש, ובדיקת חמוץ יעדיף למכור ולצאת מהבית שלא יצטרך לטרוח הרבה בבדיקתו וכן על זה הדרך, ואילו בענייני פרנסתו ועסקיו הוא מבין שגודל ההצלחה לפי המאמץ שהוא משקיע ואינו יכול לשבת רגל על רגל ולהצליח, ולכן מקריב את כל כוחו למען הצלחתו בעסקיו ופרנסתו. ואילו תורתנו מלמדת אותנו בדיוק הפוך גודל מעשיו הטובים ומצוותיו של האדם נקבעים ונמדדים לפי גודל מירחתו ומסירותו ומאמצו לקיום המצוה כי לפום צערא אגרא, ואדרבא קצור הדרך האמיתי של הנשמה נעשה דווקא במעשים שהתאמץ וטרח בהן כי בזה משיג

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

יותר מהר את שלימותו ושכרו, ואילו בפרנסתו ועסקיו אינם מצליחים לפי גודל מירחתו אלא הוא גזירה משמים מי יצליח ומי יכשל כי הוא משפיל אף מרום כי בידו הכל וממנו העושר והכבוד, ואדרבא אומר התנא אנו עמלים והם עמלים בפרנסה והעסקים אנו עמלים בתורה ובמצוות ומקבלים שכר על העמל ואילו הם עמלים ואין מקבלים שכר על העמל כי בעולם הזה השכר נקבע לפי מבחן התוצאה לעומת התורה והמצוות השכר נקבע לפי העמל.

אהבת החדש והמסירות:

ולענ"ד לפני שנבאר פרשתנו נקדים שני הקדמות. הקדמה ראשונה. שמבחן החדש נמדד האם עושה את החדש ממקום של אהבת הזולת ורצון השם או שהדבר נובע ממניעים אחרים ואינטרסים אישיים, וזה תלוי בצורת מעשה החדש שהוא עושה, למשל חסד עם המת נקרא בשם חסד של אמת כמו שאמר יעקב לבנו יוסף ועשית עמדי חסד ואמת, ופירשו חז"ל במדרש 7. מדוע כיון שאין לו תמורה וזה מגלה שאותו מעשה חסד נעשה לשם חסד באמת. כמו בן מתן בסתר יכפה אף כמאמר חז"ל שזה יותר גדול ממה רבנו שחשש מהאף והחימה, 8. פירושו של דבר כאשר עושה צדקה בסתר בלי שיוודע מי עושה החדש יש בכוח מעשה כזה למתק הדין מעליו גם כשמידת הדין מתוחה, לעומת צדקה בגלוי שאין בכוחה למתק הדין כשיש חרון אף, וההבדל הוא שבסתר אינו מקבל שום תמורה למעשיו מאחר ולא ידוע שהוא עשה אין מה לצפות לכבוד או מילה טובה וכדומא, לעומת צדקה בגלוי הרי מקבל שבח וכבוד כך שיתכן וכל המניע שעשה את אותה צדקה בכדי להשיג את הכבוד או ההערכה. בדומה לכך מצוות החדש עם בני ביתו יותר גדולה ממידת החדש עם אחרים שכתוב מבשרך אל תתעלם, כמבואר בירושלמי והפוסקים, 9. מפני שמבני ביתו אינו מקבל את הפרסום הכבוד וההערכה כמו שמקבל במעשי חסד עם אחרים, כך שהמניע של החדש עם בני ביתו הוא מתוך אהבת הזולת ועשיית רצון השם, ולא מתוך רצון השגת כבוד והערכה.

הקדמה שניה. חז"ל לימדונו במסכת אבות 10. שגודל שכר המצוות נקבע לפי גודל הצער והמסירות בעשיית המצוה לפום צערא אגרא, עד שאמרו באבות דרבי נתן 11. מצווה בצער שכרה גדול פי מאה ממצווה בלי צער. והמשיל על כך הלל הזקן 12. כמו שבנהוג שבעולם כאשר אתה משכיר חמור דמי שכירות נקבעים לפי המרחק שאתה משתמש פירושו שגודל המירחה גודל השכר כך בבני אדם.

ראשית מבחן מידת החדש:

ובזה נבוא לביאור פרשתנו מדוע יש ערך מיוחד למעשה חסד זה עם המלאכים יותר מכל מעשי החדש שעושה תמיד, ואף נבאר את ההבדל בין אברהם ללוט, ומדוע מעשה החדש של לוט אינו מקבל כלל הערכה. והוא ראשית. ההבדל המהותי בין אברהם ללוט, שאצל אברהם מוכח שעשיית החדש נובעת מתוך אהבת מצוות החדש ולא ממניעים אישיים, שהרי לגבי המים כתוב יוקח נא מעט מים, ושואלים המפרשים מדוע אברהם אבינו אשר מצד אחד טרח לארח אותם בכבוד מלכים עד ששחט שלושה עגלים כמבואר בגמרא שם בשביל להאכילם שלושה לשונות ואילו במים התקמצן להביא מעט מים? והתשובה לכך שלא רצה להדר בחדש על חשבון בני ביתו ולהטריח את העבד להביא הרבה מים ורק מה שעושה כגופו ועל חשבון עצמו ואל הבקר רץ אברהם, ללמדנו שקודם התייחס והתחשב עם בני ביתו לפני שעושה עם אחרים וזו ראייה שעושה את החדש מתוך אהבת המצווה ולא מתוך מניעים אישיים, אולם אצל לוט מצינו ממש הפוך שהיה מוכן לתת לאנשי סדום את שני בנותיו שיתעללו בהן כרצונם ובלבד שישאירו את האורחים היתכן שיעשה חסד על חשבון בני ביתו, וכתב הרמב"ן מתוך שבחו למדנו גנותו, הרי מנהג העולם בדיוק הפוך שאדם מוסר עצמו להצלת בני ביתו כמאמר חז"ל במדרש תנחומא, 13. בהכרח שהמניעים שלו בעשיית החדש הם למלא את סיפוקו להשיג את הכבוד או ההערכה וכדומא, כך שהוכיח במעשיו שאינו עושה את החדש מפני המצווה אלא לספק את הנאותיו ולזאת אין ערך למעשיו.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מעשה שהיה:

בתחילת הקמת העיר אלעד פתחתי כולל וכמובן הייתי נצרך לנסוע לחוץ לארץ לנדיבי עם שיתמכו בהחזקת האברכים, והנה ביום אחד הגיע אלי אברך בחזותו וביקש להיפגש איתי בהיותי רב העיר, ובפגישתנו הציע את עצמו שהוא מוכן לדאוג להחזקת עשרים אברכים וישמח לשתף אותי פעולה, כמובן שהדבר היה מוזר לי מאוד מנסיוני עד כמה קשה להשיג תרומות להחזקת אברכים, איך יתכן שאדם מגיע אלי ומציע מעצמו מבלי שאני מכיר אותו להחזיק עשרים אברכים, אך למרות התמיה לא סרבתי ובהחלט נתתי הסכמתי ואשמח לפעול במשותף להרחיב גבולות לומדי התורה, כמובן מסר לי את כל פרטיו בכדי להיות איתו בקשר לקדם הנושא, והנה נסיתי ליצור קשר למלפון האישי ולא היה מענה ונסיתי ליצור קשר לביתו ולבקשו, ואשתו ענתה ובקשתני אם אפשר לדבר עם הרב פלוני, היא שמעה את התואר רב שאני אומר עליו ופתחה את פיה בבזיונות והכפשות זה רשע לא רב, היא סיפרה שרה"ל היא חולה במחלה ומטפלת בילדים ובעלה אינו מושיט יד לעזרה אפילו לקנות חלב לידים אינו מוכן ורק לעזור לאחרים הוא מוכן אבל בבית אינו מושיט יד למרות שהוא יודע שהיא חולה וסובלת. ברגע ששמעתי כך הבנתי שלא יתכן שאדם זה דובר אמת בהיות איך יתכן שמתאכזר על אשתו ובני ביתו ויעשה חסדים ויחזיק תורה אצל אחרים, כך שיותר לא התקשרתי מצידי, ואכן גם הוא נעלם והתברר שהכל שקר. כי לא יתכן שאדם יעשה בחוץ ובביתו הוא רע זה מגלה על מהותו של האדם, וכל מעשיו בחוץ נובעים רק מתוך אינטרסים ושקולים אישיים ולא מפני שיש בו מידת החסד ואהבת התורה.

שנית. ביאור גדולת מעשה החסד שעשה עם המלאכים:

שנית. אצל אברהם אבינו מאחר והיה ביום השלישי למילתו שזה היום שכואב ביותר כמבואר בגמרא 14. שם, עד כדי כך שאמרו חז"ל מרוב רחמיו עליו הקב"ה הוציא חמה מנרתיקה בשביל שלא יצער ויטריחו אותו, אולם אברהם אבינו למרות מצבו לא שמח שנפטר מאורחים שלא באו בגלל החום אלא ההפך נצטער ועמד בפתח כחום היום לצפות אולי יהיה איזה אורה, ומתוך שראה השם את צערו שלח לו אורחים מלאכים לרצותו, ומאחר והכל נעשה במסירות נפש ובמאמץ גדול למרות שאינו מחוייב ויש לו סיבה מספקת לפטור את עצמו מהמצווה ובכל זאת התאמץ, לכן היה שכר גדול על מעשה הזה יותר מכל מעשי החסד שהיה עושה, ושילם לו שכר בדקדוק על כל חלק מהמעשה כיון שכל חלק הוא מאמץ נפרד, ולכן כל דבר שעושה בגופו הקב"ה עשה לבניו בעצמו, היות וכאשר עושה בגופו מתאמץ יותר וממילא שכרו יותר, ומה שעשה על ידי שליח שפחות התאמץ שולם השכר על ידי שליח מדה כנגד מדה. לעומת מעשה החסד של לוט היה במצב בריא ולא בזמן חוליו כך שלא נעשה טירחה ומאמץ כאברהם אבינו ובפרט שכל המניע למעשיו הם סיפוק רצונו ולא אהבת חסד לעשות רצון השם כמו שביארנו.

מעלת ההשכמה:

לזאת מבואר במסכת ברכות 15. שבזכות השכמה לבית הכנסת מאריכים ימים. וכן עוד מבואר במסכת שבת 16. שאחד הדברים שאדם אוכל מפירותיהן בעולם הזה ומקבל שכרו לעולם הבא מי שמשכים לבית הכנסת. ויש לתמוה על מאמרי חז"ל מדוע נאמר על המשכים והמחשיך זוכה לאריכות ימים ולא על עצם התפילה? וכן מה שאמרו אוכל מפרותיהן בעולם הזה בגלל השכמת בית המדרש ולא על עצם התפילה? אולם התשובה לכך כי עצם התפלה הוא חובה, אך ההשכמה או ההשכמה אינה נובעת רק מרצון ובמסירות בזה שמורה ומתאמץ יותר וזה גילוי על מהות התפילה ושכרו גדול, והוא יסוד גדול בעבודת השם כיון שלעצם קיום המצווה יש מענה של הקב"ה לאדם כמו שכתוב באיוב פרק מא פסוק ג מִי הִקְדִּימָנִי וְאֲשַׁלֵּם תַּחַת פְּלִי־הַשָּׁמַיִם לִי־הוּא: הרי הקב"ה נותן לאדם את כל האמצעים בכדי לקיים את המצווה והכל מאיתו יתברך וכל שכרו של האדם בתוספת שעושה מרצונו טורה ומתאמץ ובוזה מגלה על מהות מעשיו, ואפשר להוסיף שזה רמוז בלשון הפסוק מי הקדימני ואשלם, הכוונה בזה מי שהקדים והתאמץ לעשות רצוני אשלם לו על עצם ההקדמה ולא על עצם קיום המצווה.

מעשה עם הרב לוי המלמדנו המאמץ מגלה על הרצון:

מסופר מעשה שהיה עם הרב יצחק לוי ז"ל שהיה לו רשיון לבקר במאסר בזמן הבריטים, אך פעם הלך כדרכו והשומר סירב לאפשר לו הכניסה, וכמה שהסביר שהוא רק מתנדב לעודד ולתקן לא הורשה כי הגוי אמר לו

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

אין מושג של מתנדב, אולם הרי"ל הסתובב ומצא שיש פתח נוסף מעברו השני ושם הראה את התעודה ונכנס, ואחר כך פגשו השומר הראשון ושאלו כיצד נכנס והסביר לו שהלך לצד השני ושם נתנו לו להיכנס, השיב אותו שומר ואמר עכשיו אני מאמין שאתה מתנדב שאם היה עם שכר א"כ יש לך סיבה לפטור עצמך שלא הורשתה לנכנס, ואם למרות זאת התאמצת לחפש דרך אחרת להיכנס סימן שהנך עושה מהתנדבות ומרצון.

מעשה עם רוטשילד חסד בגופו:

וכמעשה המסופר על ר' יעקב רוטשילד אדם שנזקק לנדוניה לחתן בנותיו ולרש אין כל ויעצו לו ללכת אליו, ואכן כאשר הגיע לעירו ניסה לשאול אנשים כיצד יוכל לפגוש את רוטשילד, והשיבו לו רק בביהכ"נ, כאשר הגיע לבית הכנסת המיועד מפני הבושה המתין עד לאחר התפילה והמתין שילכו האנשים עד שנשאר זקן אחד וניגש אליו בבקשה אולי יוכל לעזור לו לומר לו היכן רוטשילד מתגורר, השיבו הזקן שיבא איתו ויראה לו את דירתו, ובלכתם בדרך שאלו הזקן לשם מה הוא נזקק לרוטשילד, וסיפר לו על מצבו הכלכלי הקשה ובנותיו בגרו ואינו יכול לשדכן כי אין לו נדוניה, כאשר הגיעו לבית אמר לו הנה הבית תיכנס לבית ותמתין, וישב להמתין והנה לאחר ההמתנה יוצא אליו אותו זקן וקרא לו להיכנס ופתאום מתברר לו כי הוא עצמו רוטשילד, אמר לו רוטשילד דע לך שדרכי לתת סכום קבוע לסיוע עבור חתן וכלה כי זה מה שהקצבתי, אולם אצלך אני יתן לך כפול, והסביר לו מדוע כיון שתמיד שולחים לו מכתב לבקש תרומה לחתן וכלה ואני שולח את התרומה, אבל אצלך כיון שזיכית אותי לעשות חסד לא רק בממוני אלא גם בגופי להראות לך היכן המקום והדרך והגדלת את מצות החסד לכן אני נותן לו כפול.

מוסר השכל:

נמצינו למדים ראשית. שיכול האדם לעשות מעשה חסד במסירות ואין לזה ערך ולא שכר, מאחר והמניעים למעשיו הם הערכה כבוד וכדומה, והמבחן לכך כיצד עושה חסד עם בני ביתו או באופן שאין לו שום תמורה שבזה מגלה את אהבת החסד, שנית. שאמנם כאשר האדם עושה מצוות ומעשים טובים וחסדים אין כל המעשים והעושים אותם שוים כי יכול להיות שעושה אלפי מצוות ומעשים טובים ואינו מקבל שכר כמו מעשה או מצוה אחת במסירות ובמאמץ כי לפום צערא אגרא, וכן בכל המצוות גודל המצוה נמדד לפי המסירות והמאמץ שהוא עושה בקיום המצוה, ורק הקב"ה אשר בוחן לבבות וכליות יודע לבחון מעשיו של האדם עד כמה התאמץ ומסר נפשו על המצוה או מעשה טוב, ולזאת פעמים רבות רואים שבמעשה אחד של מסירות נפש משיג גדולות ונצורות כמו אצל אברהם אבינו למרות שכל ימיו עשה חסד למרות זאת מכל מעשיו מצאה התורה לנכון ללמדנו שדווקא המעשה שעשה עם המלאכים למרות שלא אכלו כיון שעשאו במסירות מיוחדת זכה לבניו אחריו שכר גדול עצום ורב, וזאת הפך מוסכמות החברה לחפש קיצורי דרך והקלות בקיום המצוות והחסדים, אלא אדרבא כאשר הקב"ה מוזמן לו מצווה במאמץ וטורח זו הזדמנות שהקב"ה מגלגל לידו לעשות לו קיצור דרך להשגות גדולות ונשגבות לו ולבניו אחריו עד סוף הדורות כמו אברהם אבינו ומעשה אבות סימן לבנים.

1. במדרש רבה פרשה מה סימן י (דרש) ר"א בשם ר' סימאי אמר. אמר הקב"ה לאברהם אתה אמרת יקה נא מעט מים, היך שאני פורע לבניך, במדבר, וביישוב, ולעתיד לבא. וכך כל פעולה השליש הקב"ה שכרו.
2. בראשית (פרשת וירא) פרק כא פסוק (ג):
3. במסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק ז ולא עוד אלא עמד ובנה פלטרין גדולים על הדרכים והניח [שם] מאכל ומשקה וכל הבא ונכנס אכל ושתה וברך לשמים לפיכך נעשית לו נחת רוח. וכל שהפה שואל מצוי בתוך ביתו של אברהם שנאמר ויטע אשל בבאר שבע (בראשית כ"א ל"ג):
4. בן מבואר בגמרא בב"מ דף פו ע"ב דורשת אמר רב יהודה אמר רב: כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו – עשה הקדוש ברוך הוא לבניו בעצמו, וכל [מה] שעשה אברהם על ידי שליח – עשה הקדוש ברוך הוא לבניו על ידי שליח. ואל הבקר רץ אברהם – ורוח נסע מאת ה'. ויקח המאה והלב – הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. והוא עמד עליהם תחת העץ – הנני עמד לפניך שם על הצור [וגו']. ואברהם הלך עמם לשלחם – וה' הלך לפניו יומם. יקה נא מעט מים – והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם.

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

5. כמבואר במסכת בבא מציעא דף פו ע"ב מאן נינהו שלשה אנשים – מיכאל וגבריאל ורפאל.
6. בראשית (פרשת וירא) פרק יט פסוק (א) וַיבֹא שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סָבְמָה בְּעָרֵב וְלֹמֵט יֹשֵׁב בְּשַׁעֲרֵי־סְדֵם וַיֵּרְאוּ־לוֹט וַיִּקְרָאֵם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֲפָיִם אֲרֻצָּה: (ב) וַיֹּאמֶר הֲנֵה נֹאֲיָדְנִי סוּרֹ? נָא אֶל־בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינֹי וְרַחֲמֵנוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בְרָחוּב נְלִינֹ: (ג) וַיַּפְצְרִיבֶם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיִּבְאוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אָפֶה וַיִּאֲכְלוּ: (ד) וַיִּקְרָאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֵיךְ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלַּיְלָה הַזֶּה הַיּוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנִדְעָה אַתָּם: (ו) וַיֹּאמֶר אֶל־נָא אַחֵי תִרְעוּ: (ז) הֲנִהְיֵנָה לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיאָה־נָא אֶתְהֶן אֵלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק לֹא־נִשְׂוִים הָאֵל אֶל־יַתְעֲשׂוּ דְבָר כִּי־עֲלִיכֶן כָּאוּ כְּרַתִּי: כתוב בראשית (פרשת ויחי) פרק מז פסוק כט וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־יִשְׂרָאֵל לְמוֹת וַיִּקְרָא לְבָנָיו לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אֲסִינָא מִצְאֵתִי הֵן בְּעֵינֶיךָ שִׁים־נָא יָדְךָ תַּחַת יַרְכְּי וַעֲשִׂית עִמּוֹדִי חֶסֶד וְאֱמַת אֶל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם: וכתבו חז"ל במדרש שכל טוב (בובר) בראשית (פרשת ויחי) פרק מז פסוק כט חסד ואמת. וכי יש חסד של שקר? אלא כל חסד שהוא שלא בפני הנגמל, זה חסד של אמת, וחסד שבפני הנגמל הוא חסד של הנופח.
8. בן מבואר במסכת בבא בתרא דף ט ע"ב אמר רבי אלעזר: גדול העושה צדקה כסתר יותר ממושה רבינו, דאילו כמשה רבינו כתיב: כי יגורתי מפני האף והחמה, ואילו בעושה צדקה כתיב: מתן כסתר יכפה אף.
9. מבואר בירושלמי מסכת כתובות פרק יא הלכה ג ומבשרך לא תתעלם זו גרושתו, ונפסק בשולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קיט פעיף ח מותר לאדם לזון גרושתו, ומצוה היא יותר מבשאר עני (הגהות מיימוני פכ"א מא"ב): וכן פסק הלבוש חושן משפט סימן צו פעיף א. וקרובו עני קודם לעניים אחרים דכתיב [ישעיה נה, ז] מבשרך אל תתעלם. וכ"כ הפלא יועץ – חסד. וכל האמור בענין יגדל החיוב עשות חסד עם הוריו ועם יוצאי חלציו ועם קרוביו הקרוב הקרוב קודם ע"ד שאמרו ענין קודמין וכו' ומבשרך אל תתעלם. עוד הפלא יועץ – קרובים. קרובים ידוע מארז"ל ע"פ את העני עמך ענין ועני עירך ענין קודמין וכתוב מבשרך אל תתעלם וכתוב ואח לצרה יולד וק"ל שמי שיש לו קרובים עשירים אין נותנין לו מקופה של צדקה שעל קרוביו מוטל לפרנסו ומה גם אם אביו ואחיו עניים שהייב לרחם עליהם ולפרנסם כפי כחו בכבוד ובסבר פנים יפות שאם ירבה ליתן לאחרים ויניח את אביו ואת אחיו מוטלים ברעב הרי זה עתיד ליתן את הדין ובמקום צדקה תחשב צעקה.
10. במסכת אבות פרק ה משנה כג בן הא הא אומר לפום צערא אגרא:
11. והסיפו במסכת אבות דרבי נתן פרק ג רבי ישמעאל אומר אם למדת תורה בילדותך אל תאמר איני לומד בזקנותי אלא לומד תורה כי אינך יודע איזה יכשר. אם למדת תורה בשעת העושר אל תשב לך בשעת העוני. אם למדת תורה בשעת שביעה אל תשב לך בשעת רעבה. אם למדת תורה בשעת הריוח אל תשב לך בשעת הדיח לפי שטוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה בריוח שנאמר בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך (שם).
12. ועוד הוסיפו חז"ל במסכת אבות דרבי נתן פרק כז בן הי הי אומר לפום צערא אגרא. מעשה בחמר אחד שבא אצל הלל הזקן א"ל רבי ראה מה אנו יתרים מכם שאתם מצטערים בכל הדרך הזו ועולים מבבל לירושלים ואני יוצא מפתח ביתי ולן בפתחה של ירושלים. שתק והמתין לו זמן א"ל בכמה את משכיר לי המורך מכאן ועד אמאום. א"ל בדינר. עד לוד בכמה. א"ל בשנים. עד קיסרין בכמה. א"ל בשלש. א"ל רואה אני לפי שאני מרבה את הדרך את מרבה את השכר א"ל הן לפי הדרך הוא השכר. א"ל לא יהי שכר רגלי כשכר רגלי הבהמה, הוא שהיה הלל מקיים לפום צערא אגרא:
13. בן כתב הרמב"ן בראשית (פרשת וירא) פרק יט פסוק (ח) אוציאה נא אתהן אליכם – מתוך שבחו של האיש הזה באנו לידי גנותו, שהיה מורה מאד על אכסניא שלו להציל אותם מפני שבאו בצל קורתו, אבל שיפיים אנשי העיר בהפקר בנותיו אין זה כי אם רוע לב, שלא היה ענין הזמה בנשים מרוחק בעיניו, ולא היה עושה לבנותיו חסם גדול כפי דעתו: לכך אמרו רבותינו (תנחומא וירא יב) בנחה שבועולם אדם מוסר עצמו על בנותיו ועל אשתו והורג או נהרג, וזה מוסר בנותיו להתעולל בהן, אמר לו הקדוש ברוך הוא לעצמך אתה משמרן.
14. כמבואר במסכת בבא מציעא דף פו ע"ב וירא אליו ה' באלני מורא והוא ישב פתח האהל כחם היום. מאי כחום היום? אמר רבי חמא ברבי חנינא: אותו היום יום שלישי של מילה של אברהם היה, ובא הקדוש ברוך הוא לשאול באברהם. הוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה כדי שלא יטריח אותו צדיק באורחיהם. עוד כתוב שם וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם. מעיקרא אתו קמו עליה, כי הזויהו דהוה ליה צערא, אמרו: לאו אורח ארעא למיקם הכא.
15. במסכת ברכות דף ח ע"א אמרו ליה לרבי יוחנן איכא סבי בבבל. תמה ואמר למען ירכו ימיכם וימי בניכם על האדמה כתיב, אבל בחוצה לארץ לא? כיון דאמרי ליה מקדמי ומחשכי לבי כנישתא, אמר היינו דאהני להו. כדאמר רבי יהושע בן לוי לבניה קדימו וחשיכו ועיילו לבי כנישתא, כי היכי דתורכו חיי. וכתב על כך במעשה רקח הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ח וז"ל ופוק חזי שהדבר מוזק גם בדורותינו שכל מי שמשכים לבית הכנסת וכו' הוא מאריך ימים ישמע חכם ויוסף לקח.
16. ועוד מבואר במסכת שבת דף קכו ע"א אמר רב יהודה בר שילא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן ששה דברים אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא. ואלו הן הכנסת אורחיו, וביקור חולים, ועיון תפלה, והשכמת בית המדרש, וכו'.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך.
הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד